

Finanční správa
České republiky

Odpovědnost správce daně za konkludentní stanovení daně

Miloslav Kopřiva

Úloha daňového tvrzení

§ 1 odst. 3 DŘ

- Základem pro správné zjištění a stanovení daně je daňové tvrzení podané daňovým subjektem.

Povinnost a břemeno tvrzení

Daňový subjekt má

- Povinnost tvrzení § 135 odst. 2 DŘ
- Břemeno tvrzení § 135 odst. 1 DŘ
- Povinnost důkazní § 92 odst. 3 DŘ
- Břemeno důkazní § 92 odst. 3 DŘ

Povinnost tvrzení

„Daňový subjekt je povinen v řádném daňovém tvrzení sám vyčíslit daň a uvést předepsané údaje, jakož i další okolnosti rozhodné pro vyměření daně.“

Povinnost tvrzení je dána proto, aby daňový subjekt nemohl daňové přiznání pouze „nějak“ vyplnit a přinést na FÚ krabici podkladů.

Vyměřovací řízení

§ 91 DŘ

- Podáním řádného daňového tvrzení je obvykle zahájeno vyměřovací řízení.
- Podáním dodatečného daňového tvrzení je obvykle zahájeno doměřovací řízení.

Důvodová zpráva k DŘ

- Výsledkem *vyměřovacího řízení*, které je zahájeno podáním daňového přiznání nebo vyúčtování, nebo z moci úřední, je vydání rozhodnutí (platebního výměru). V tomto rozhodnutí správce daně akceptuje tvrzení daňového subjektu v případě, že dospěje ke zjištění, že toto tvrzení odpovídá **podle míry poznání v daném okamžiku** jeho skutečné daňové povinnosti.

Míra poznání v daném okamžiku

Co je daný okamžik?

Je NEBETYČNÝ rozdíl, jestli MÍRU POZNÁNÍ DANÉHO OKAMŽIKU dokážeme vidět

- skutečně optikou daného okamžiku, nebo
- s odstupem času.

Realita daného okamžiku

- **V daném okamžiku** stanovuje daň reálná úřední osoba v reálném prostředí (tady a teď).
- **S odstupem času** posuzuje stanovení daně aparát (odvolací orgán, soudci) s poznatky získanými *ex post*.

Aparát

Vnímá „daný okamžik“ odtrženě = zkresleně.

- Často bez zohlednění personální reality a kapacitních limitů.
- Často bez zohlednění technických podmínek (analytických nástrojů).

Reálná úřední osoba

- Daně nevyměřuje stroj/automat, stále to dělají reální lidé.
- Reálná úřední osoba se nezabývá daným případem celý den/týden/měsíc (tedy nezkoumá daňové tvrzení nejprve zleva, pak zprava, potom ještě zeshora a pak zespodu).

Reálná úřední osoba

Co už správce daně o subjektu ví? Opravdu ví?

- údaj z jiného zdaňovacího období,
- kontrolní hlášení,
- předchozí POP nebo předchozí daňová kontrola,
- informace z jiné daně,
- informace z vyhledávací činnosti.

Vyměřovací útvar = pásová výroba

Statistiky

- Kolik je pracovníků vyměřovacích útvarů?
- Kolik je podaných přiznání k DPH za rok?
- Kolik je podaných přiznání k DP za rok?
- Kolik je podaných vyúčtování k DP-ZČ za rok?

Statistiky

- Pracovníků vyměřovacích útvarů 4.453
- Podaných přiznání k DPH v roce 2025 5.606.179
- Podaných kontrolních hlášení v roce 2025 5.597.326
- Podaných přiznání k DPFO v roce 2025 2.538.169
- Podaných přiznání k DPPO v roce 2025 648.575
- Podaných vyúčtování k DP-ZČ v roce 2025 398.097

Statistiky

- Včetně souhrnných hlášení a vyúčtování daně k DP vybírané srážkou je to **16.053.150** daňových tvrzení za rok.

- Vyměřovač ovšem pouze nevyměřuje.

Statistiky

- Výkaz nedoplatků 811.726
- Vyrozumění o úroku z prodlení 159.847
- Platební poukazy – vrácení přeplatku 3.989.817
- Platební poukazy – převedení přeplatku 1.110.944

Vyměřovací útvar = pásová výroba

…a dalších 50 činností

- Žádosti o posečkání.
- Žádosti o prominutí.
- Zálohy na daňový odpočet.
- Vyměřování *ex offo* (výzvy, pomůcky).
- Místní šetření.
- Opravné a dozorčí prostředky.
- Žádosti o prodloužení lhůty.
- Žádosti třetích osob (soudní exekutoři, ČSSZ apod.)
- Nahlížení do spisu.
- Potvrzení bezdlužnosti.
- Úroky hrazené správcem daně.
- Archivace, skartace.

Vyměřovací útvar = pásová výroba

Jak moc může úřední osoba zkoumat správnost tvrzené daně?

- V podstatě vůbec.
- Factory Scene - Modern Times (1936)

Vyměřovací útvar = pásová výroba

Položme si tu otázku znovu:

- Co už správce daně o subjektu ví?

- Systém je schopen zachytit nesoulad v matematických operacích (vypořádání NNO v krácené výši).
- Systém není schopen zachytit souvislost ř. 196 v KH s obecným písemným sdělením DS připojeným k DAP.

Teze k diskuzi

I.

- Konkludentní vyměření není meritorním potvrzením správnosti daňového tvrzení.
- Souhlas. Je to deklarace poslední známé daně (ovšem stojící na principu povinnosti tvrzení).

Teze k diskuzi

II.

- Správce daně ale není pasivní registrační automat.
- Ale zároveň není umělá inteligence.

Teze k diskuzi

III.

- Jeho minimální povinností je zachytit vady, které jsou z předložených údajů zjevné a jednoduše zjistitelné.
- Zjevné = podle míry poznání v daném okamžiku (nikoli zpětným pohledem aparátu).
- Jednoduše zjistitelné = detekuje je stroj.

Teze k diskuzi

IV.

- Rozsah jeho odpovědnosti roste s intenzitou jeho skutečné vědomosti a předchozího prověřování.
- Intenzita skutečné vědomosti a předchozího prověřování musí být posuzována s ohledem na reálné podmínky v okamžiku vyměření.

Teze k diskuzi

V.

- Nejtěžší otázkou není, zda za chybu odpovídá správce daně nebo daňový subjekt, ale kde leží hranice mezi autoaplikací a povinností správce daně zabránit zjevně nesprávnému stanovení daně.
- Cílem správy daní je správné zjištění a stanovení daně, nikoli zabránění jejímu nesprávnému stanovení.

Samovyměření

S nástupem samovyměření a samodoměření dojde k vyprázdnění tohoto tématu.

Judikatura NSS

- 5 Afs 3/2008-81 ze dne 25. 6. 2008
- 5 Afs 92/2008-147 ze dne 27. 7. 2010 (RS)
- 7 Afs 94/2014-53 ze dne 28. 8. 2014
- 2 Afs 342/2023-68 ze dne 31. 12. 2024

Finanční správa
České republiky

S úctou

Miloslav Kopřiva

miloslav.kopriva@fs.gov.cz